

2019 HAZİRAN KISA VADELİ DIŞ BORÇ İSTATİSTİKLERİ GELİŞMELERİ

21 Ağustos 2019

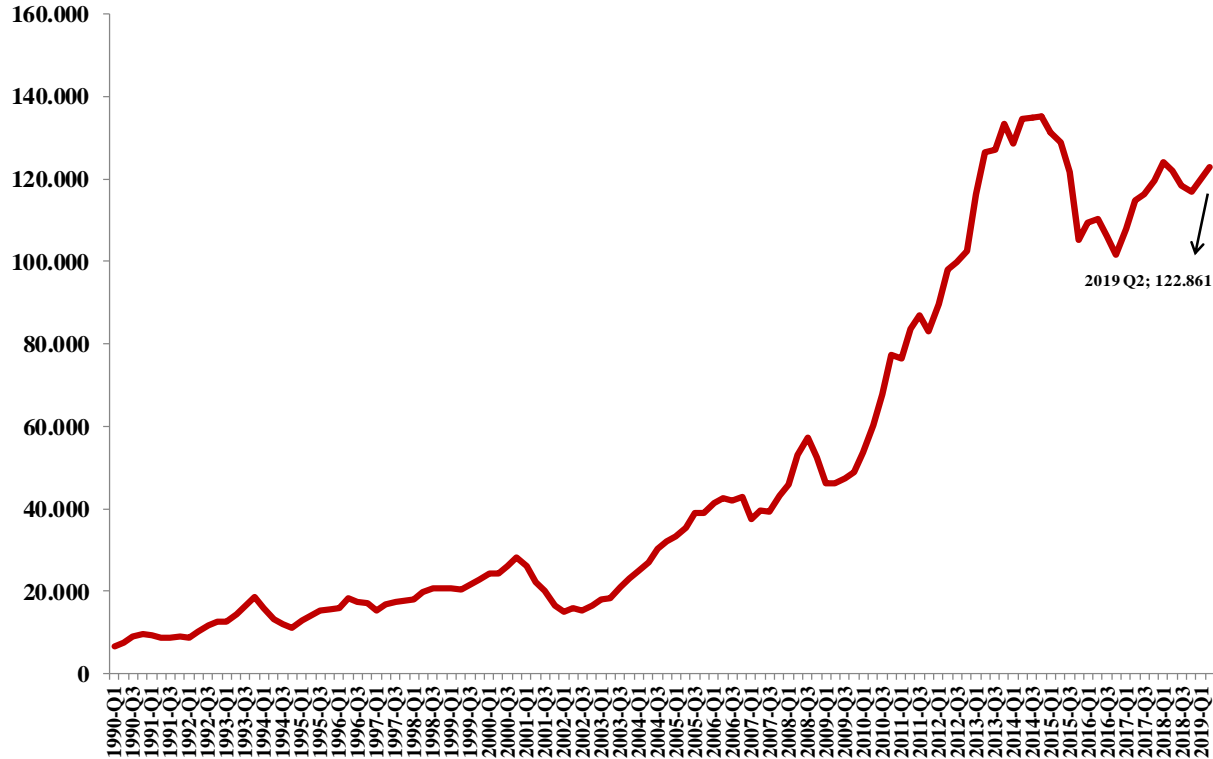

Kısa vadeli dış borçlara ilişkin 2019 Haziran ayı verileri, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından 21 Ağustos 2019 tarihinde yayımlandı¹.

Kısa vadeli dış borçlar, temel olarak bankaların aylık döviz vaziyeti stokları, özel sektörün yurt dışından sağladığı kredilerin izlendiği veri tabanı, ticari kredilere ilişkin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ithalat verileri ve Merkez Bankası aylık döviz vaziyeti kaynaklarından derlenmektedir.

Buna göre, kısa vadeli dış borç stoku 2019 yılı ikinci çeyreklik itibarıyla 2018 yılsonuna göre 5,9 milyar ABD doları artmış ve yaklaşık 122,9 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir (Şekil 1). Aynı dönemde bankalar kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku 81 milyon ABD doları azalarak 57,1 milyar ABD dolarına gerilerken, diğer sektörler kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku 5,4 milyar ABD doları artarak 59,3 milyar ABD dolarına yükselmiştir.

Şekil 1: Kısa Vadeli Dış Borç Stoku (1990:Q1- 2019:Q2, Milyon ABD Doları)

Kaynak: TCMB

¹ TCMB, her ay verileri geçmişe dönük revize ettiği için bilgi notlarında yer alan tablolardaki eski yıllara ait veriler farklılık gösterebilmektedir.

Kısa vadeli dış borç stokunun %46,4'ü bankalar kaynaklı borçlardan oluşmaktadır. Bankalar kaynaklı borçların %17,8'ini ise krediler oluşturmaktadır. Bankaların yurt dışından kullandıkları kısa vadeli krediler 2019 yılı ikinci çeyreklik itibarıyla yaklaşık 10,2 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam, kısa vadeli kredilerde 2018 yılsonuna göre %8,3'lük bir düşüş yaşandığı anlamına gelmektedir. Aynı dönemde yurt dışı yerleşiklerin döviz tevdiat hesabı %5,4 oranında, banka mevduatları %1,3 oranında artarken, TL cinsinden mevduatları %2,5 oranında azalmıştır (Tablo 1).

Diğer sektörlerin yurt dışından sağladığı kısa vadeli borçlar ise 2018 yılsonuna göre %10 oranında artarak 59,3 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 1: Kısa Vadeli Dış Borç Stoku (2017:Q1- 2019:Q2, Milyon ABD Doları)

	2017				2018				2019	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
MERKEZ BANKASI	1.382	1.390	1.298	1.753	1.437	1.826	6.706	5.914	5.898	6.492
BANKER KREDİ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MUHABİR AÇIKLARI	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
MEVDUAT	1.382	1.390	1.298	1.752	1.437	1.826	6.706	5.914	5.898	6.492
GENEL HÜKÜMET	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BANKALAR	64.590	67.185	67.286	67.195	69.713	67.101	60.736	57.146	57.149	57.065
KREDİLER	15.414	15.656	16.490	17.533	16.917	17.100	13.882	11.092	9.510	10.169
DÖVİZ TEVDİAT HESABI	16.773	18.011	19.003	19.583	21.029	19.313	19.118	18.993	19.402	20.025
BANKA MEVDUATI	18.197	18.789	18.474	16.952	17.315	17.283	16.818	13.016	13.193	13.179
TL CİNSİNDEN MEVDUAT	14.206	14.729	13.319	13.127	14.452	13.405	10.918	14.045	15.044	13.692
DIĞER SEKTÖRLER	41.995	46.261	47.699	50.740	52.877	53.019	50.942	53.904	56.758	59.304
TİCARİ KREDİLER	37.784	41.118	42.457	44.815	46.507	47.013	45.430	47.990	52.098	54.576
İTHALAT BORÇLARI	34.148	37.316	38.540	40.646	42.102	42.623	40.322	39.862	41.150	40.966
PREF.&PEŞİN İHRACAT	3.636	3.802	3.917	4.169	4.405	4.390	5.108	8.128	10.948	13.610
DIĞER KREDİLER	4.211	5.143	5.242	5.925	6.370	6.006	5.512	5.914	4.660	4.728
KAMU	247	183	188	84	0	0	0	0	0	0
ÖZEL	3.964	4.960	5.054	5.841	6.370	6.006	5.512	5.914	4.660	4.728
TOPLAM	107.967	114.836	116.283	119.688	124.027	121.946	118.384	116.964	119.805	122.861

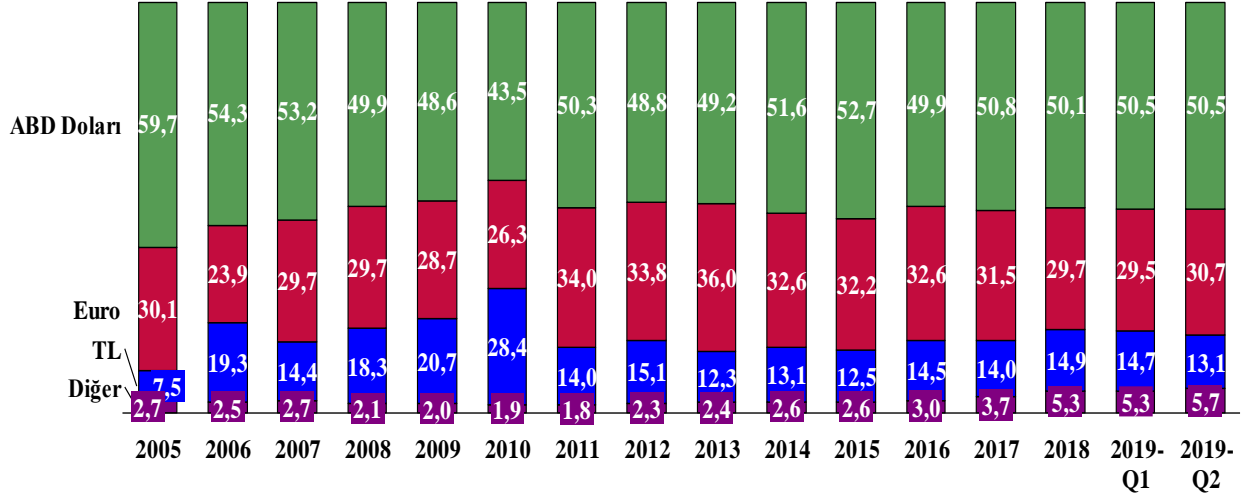
Kaynak: TCMB

Kısa vadeli dış borç stokunun borçlu bazında dağılımı incelendiğinde, tamamı kamu bankalarından oluşan kamu sektörünün borcunun 2019 ikinci çeyreklik itibarıyla, 2018 yılsonuna göre %4,1 oranında arttığı ve 23,4 milyar ABD dolarına yükseldiği görülmektedir. Kısa vadeli dış borç stokunun %75,7'sini oluşturan özel sektörün kısa vadeli dış borç stoku ise 2019 yılı ikinci çeyreklikte, 2018 yılsonuna göre %5 oranında artmış ve 93 milyar ABD doları seviyesine yükselmiştir.

Alacaklı bazında dağılım incelendiğinde ise özel kredi alacaklıların %38,4'ünü oluşturan parasal kuruluşlara olan kısa vadeli borçların 2019 yılı Haziran ayı itibarıyla, bir önceki yılsonuna göre %3,5 oranında azaldığı ve 46,8 milyar ABD dolarına gerilediği görülmektedir. Aynı dönemde parasal olmayan kuruluşlara olan kısa vadeli borçlar ise %10,8 oranında artmış ve 75,2 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. 2019 yılı Haziran ayı itibarıyla 36 milyon ABD doları olan tahvil ihraçlarının 2018 yılsonuna göre %63,6 oranında azaldığı görülmektedir.

Kısa vadeli dış borç stokunun 2005 – Q2:2019 dönemindeki döviz kompozisyonu incelendiğinde, 2005 yılına kıyasla yaklaşık yüzde 9,2 puan azalmakla birlikte, ABD dolarının payının, euro ve diğer dövizlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. 2019 yılı ikinci çeyreklik itibarıyla, kısa vadeli dış borç stokunun %50,5'i ABD doları, %30,7'si Euro, %13,1'i TL ve %5,7'si de diğer döviz cinslerinden oluşmaktadır (Şekil 2).

Şekil 2: Kısa Vadeli Dış Borç Stokunun Döviz Kompozisyonu, % (2005 – Q2:2019)

Kaynak: TCMB

Son olarak kısa vadeli dış borç stokunu kalan vadeye göre değerlendirmek gerekirse 2019 yılı Haziran ayı itibarıyla, orijinal vadesine bakılmaksızın vadesine 1 yıl veya daha az kalmış kısa vadeli dış borç stokunun 179,7 milyar ABD doları olduğu görülmektedir. Söz konusu stokun yaklaşık %32,9'u özel bankaların borçlarından oluşmaktadır. 20,8 milyar ABD dolarlık kısmı ise Türkiye'de yerleşik bankaların ve özel sektörün, yurt dışı şubeleri ile iştiraklere olan borçlarından oluşmaktadır. Kalan vadeye göre dış borç stoku borçlu bazında ele alındığında, özel sektörün %77,9'luk oran ile en büyük paya sahip olduğu tespit edilmiştir. Kamu sektörü ve Merkez Bankası'nın payları ise sırasıyla, %18,5 ve %3,6'dır.